।। ଦ୍ୱାତ୍ରିଂଶତ୍(୩୨) ଅଧ୍ୟାୟ ।।

ବାବାଙ୍କର ଗୁରୁ ଅନ୍ୱେଷଣ, ଉପବାସ ଅମାନ୍ୟ, ବାବାଙ୍କ ମାଲିକ୍

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ହେମାଡପନ୍ତ ଦୁଇଟି ବିଷୟର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । (୧) ବାବାଙ୍କର ତାଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କ ସହ କିପରି ସାକ୍ଷାତ ହେଲା (୨) ତିନିଦିନ ହେଲା ଉପବାସ କରୁଥିବା ଶ୍ରୀମତୀ ଗୋଖଲେଙ୍କୁ କିପରି ପୁରନପୁଳି(ଡାଲିରେ ତିଆରି ମିଠା ପରଟା) ଖୁଆଇଲେ ।

ପ୍ରସ୍ତାବନା : ଶ୍ରୀ ହେମାଡପନ୍ତ ଅଶ୍ୱତ୍‌ଥ ବୃକ୍ଷର ଉଦାହରଣ ଦେଇ ଏହି ଗୋଚର ସଂସାରର ସ୍ୱରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ଗୀତାର ପଞ୍ଚଦଶ ଅଧ୍ୟାୟର ପ୍ରଥମ ଶ୍ଳୋକରେ ସଂସାରକୁ ଅଶ୍ୱତ୍‌ଥ ବୃକ୍ଷ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନାକରି ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ସଂସାର ବୃକ୍ଷ ଯେହେତୁ ସେହି ମାୟାପତି ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି, ତେଣୁ ଏହାକୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୂଳ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ସମେତ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ତାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶାଖା ସଦୃଶ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୂଳଯୁକ୍ତ ସଂସାର ବୃକ୍ଷକୁ ଯିଏ ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଜାଣିପାରନ୍ତି ଓ ବୁଝିପାରନ୍ତି ଯେ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ମାୟାରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ଏହି ସଂସାର, ବୃକ୍ଷପରି ବିନାଶଶୀଳ ଏବଂ କ୍ଷଣିକ ସେ ଏହାର ବାହ୍ୟାଡମ୍ବରରେ ଲିପ୍ତ ନରହି ଏହାକୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିଥିବା ମାୟାପତିଙ୍କ ଶରଣ ନେବା ଉଚିତ ତଥା ଏକଥା ଉପଲବ୍ଧିକରି ସଂସାରରୁ ବିରକ୍ତ ଓ ଉପରତ ହୋଇ ଭଗବାନଙ୍କର ଶରଣ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ; କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ସହଜରେ ଏପରି ଭାବ ଆସିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଏହି ଅନୁଭୂତି ଲାଭ ନିମନ୍ତେ ଯୋଗ୍ୟ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶକ(ଗୁରୁ)ଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ଯିଏ ଯେତେ ବିଦ୍ୱାନ ବା ବେଦ ଏବଂ ବେଦାନ୍ତ ବିଶାରଦ ହୁଅନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକଙ୍କର ସହାୟତା ପାଇନାହାନ୍ତି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବେ ନାହିଁ । ପଥପ୍ରଦର୍ଶକଙ୍କର ପଦଚିହ୍ନ ଅନୁସରଣ କଲେ ମାର୍ଗରେ ଥିବା ଗହ୍ୱର, ଖାତ ତଥା ହିଂସ୍ର ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ଭୟରୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିପାରିବ । ଏହି ପ୍ରକାର ସଂସାର ଯାତ୍ରା ସୁଗମ ତଥା କୁଶଳପୂର୍ବକ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରିବ । ଏହି ବିଷୟରେ ବାବାଙ୍କର ଅନୁଭବ, ଯାହା ସେ ନିଜେ କହିଛନ୍ତି, ବାସ୍ତବରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟପ୍ରଦ । ଯଦି ଆମେ ଧ୍ୟାନପୂର୍ବକ ଏହାର ଅନୁସରଣ କରିବା ତାହେଲେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି ଏବଂ ମୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତି ସମ୍ଭବ ହେବ ।

।। ବାବାଙ୍କର ଗୁରୁ ଅନ୍ୱେଷଣ ।।

'ଥରେ ଆମେ ଚାରିଜଣ ସହଯୋଗୀ ମିଶି ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲୁ । ସେଥିରେ କିଛିଟା ପ୍ରବୁଦ୍ଧ ହେବା ପରେ ଆମେ ବ୍ରହ୍ମର ମୂଳସ୍ୱରୂପ ଉପରେ ଚିନ୍ତନ କରିବାରେ ଲାଗିଲୁ । ଜଣେ କହିଲେ କି ନିଜକୁ ହିଁ ଜାଗ୍ରତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଅନ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଦ୍ୱିତୀୟଜଣକ କହିଲେ କି ଯିଏ ମନୋନିଗ୍ରହ କରିସାରିଛି, ସେ ଧନ୍ୟ ଅଟେ । ଆମେ ଆମର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ବିଚାର ଏବଂ ଭାବନାରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ, କାହିଁକିନା ଏହି ସଂସାରରେ ଆମ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ । ତୃତୀୟଜଣକ କହିଲେ ଯେ ଏହି ସଂସାର ସର୍ବଦା ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ । କେବଳ ନିରାକାର ହିଁ ଶାଶ୍ୱତ ଅଟନ୍ତି । ଏଣୁ ଆମକୁ ସତ୍ୟ ଏବଂ ଅସତ୍ୟର ବିବେକପୂର୍ବକ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ । ତାପରେ ଚତୁର୍ଥ ଜଣକ (ସ୍ୱୟଂ ବାବା) କହିଲେ କି **କେବଳ ପୁସ୍ତକ ଜ୍ଞାନରୁ କୌଣସି ଉପକାର ମିଳିବ ନାହିଁ । ଆମକୁ ତ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ହେବ ।** ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ନିଷ୍ଠାପୂର୍ବକ ଆମର ତନ, ମନ, ଧନ ଏବଂ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣାଦି ସର୍ବବ୍ୟାପକ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରିଦେବା ଉଚିତ । ଗୁରୁ ଭଗବାନ ଅଟନ୍ତି, ସମସ୍ତଙ୍କର ପାଳନକର୍ତ୍ତା ଅଟନ୍ତି ।'

ଏହିପ୍ରକାର ବାଦବିବାଦ ଉପରାନ୍ତ ଆମେ ଚାରିଜଣ ସହଯୋଗୀ ଅରଣ୍ୟକୁ ଯାତ୍ରାକଲୁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସନ୍ଧାନରେ । କାହାର ସହାୟତା ବିନା ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ଆମେ ଚାରିଜଣ ବିଦ୍ୱାନ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲୁ । ବାଟରେ ଜଣେ ସୌଦାଗର (ବଳଦ ପିଠିରେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଧରି ଗାଁ ଗାଁ ବୁଲୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି)ଦେଖାଗଲା, ଯିଏ ଆମକୁ ପଚାରିଲେ କି 'ହେ ସଜ୍ଜନଗଣ ! ଏତେ ଖରାରେ ତୁମେମାନେ କୁଆଡ଼େ ଯାତ୍ରା କରୁଛ ? ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତରରେ ଆମେ କହିଲୁ 'ଅରଣ୍ୟ ଅଭିମୁଖେ ।' ସେ ପୁଣି ପଚାରିଲେ 'କୃପା କରି କହିବ କି ଅରଣ୍ୟ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କରିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ କ'ଣ ?' ଆମେ ଜାଣିଶୁଣି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଉତ୍ତରଟିଏ ଦେଲୁ । ନିରୁଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଭାବରେ ଭୟଙ୍କର ଘଞ୍ଚ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଆମକୁ ଘୂରିବୁଲିବା ଦେଖି ତାଙ୍କ ମନରେ ବୋଧେ ଦୟା ଆସିଲା ଏବଂ ସେ ଅତି ବିନମ୍ର ଭାବରେ ଆମକୁ ନିବେଦନ କରିବା ଶୈଳୀରେ କହିଲେ 'ତୁମେ ତୁମର ଗୁପ୍ତ ଅନ୍ୱେଷଣ ହେତୁ ମତେ ଅଭିପ୍ରାୟ ଜଣାଅ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଦେଖୁଛି ଯେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ମାର୍ତ୍ତଣ୍ଡର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ତୀବ୍ର କିରଣରେ ତୁମେମାନେ କଷ୍ଟ ପାଉଛ । କୃପାକରି ଏଠାରେ କିଛି ସମୟ ବିଶ୍ରାମ କରି ଜଳପାନ କରିନିଅ । ତୁମେମାନେ ସୁହୃଦ୍ ତଥା ବିନମ୍ର ହେବା ଉଚିତ । ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ବିନା ଏହି ଅପରିଚିତ ଭୟଙ୍କର ଜଙ୍ଗଲରେ ଘୂରିବୁଲିବା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଲାଭ ହେବ ନାହିଁ । ଯଦି ତୁମର ଏଥିପାଇଁ ତୀବ୍ର ଇଚ୍ଛା ଅଛି, ତାହେଲେ ଦୟାକରି କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକଙ୍କୁ ସାଥୀରେ ନେଇଯାଅ ।'

ତାଙ୍କର ବିନମ୍ର ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ଧ୍ୟାନ ନଦେଇ ଆମେ ଆଗକୁ ଚାଲିଲୁ । ଆମେ ମନେ କଲୁ କି ଆମେ ସ୍ୱୟଂ ହିଁ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବାରେ ସମର୍ଥ ଅଟୁ, ତେଣୁ କାହାର ସହାୟତା ପୁଣି ନେବା କାହିଁକି ? ଜଙ୍ଗଲ ଖୁବ୍ ଘଞ୍ଚ ଏବଂ ପଥଶୂନ୍ୟ ଥିଲା । ବୃକ୍ଷଗୁଡ଼ିକ ଏତେ ଦୀର୍ଘ ଏବଂ ଛନ୍ଦାଛନ୍ଦି ହୋଇଥିଲା ଯେ ସୂର୍ଯକିରଣ ମଧ୍ୟ ତା ଭିତରେ ପହଞ୍ଚିବା କଠିନ ଥିଲା । ପରିଣାମ ହେଲା କି ଆମେ ରାସ୍ତା ଭୁଲିଗଲୁ ଏବଂ ବହୁ ସମୟ ଯାଏ ଏପଟ ସେପଟ ଘୂରିବୁଲିଲୁ । ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଆମେ ପୁଣି ସେହି ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ, ଯେଉଁଠାରୁ ବାହାରିଥିଲୁ । ତାପରେ ସେହି ସୌଦାଗର ସହ ପୁଣି ସାକ୍ଷାତ ହେଲା । ସେ କହିଲେ 'ନିଜର ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ତୁମମାନଙ୍କର ପଥ ବିସ୍ମୃତ ହୋଇଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ ତାହା ଛୋଟ ହେଉ କିମ୍ବା ବଡ଼, ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଈଶ୍ୱର ପ୍ରେରଣା ଅଭାବରେ ସତ୍‌ପୁରୁଷଙ୍କ ଭେଟ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । **କ୍ଷୁଧାରେ ରହି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଯଦି କିଏ ଆଗ୍ରହପୂର୍ବକ ଭୋଜନ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି ତ ତାହାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଭୋଜନ ତ ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରସାଦ, ତାହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଯଦି କେହି ଭୋଜନ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରେ ତାହେଲେ ତାହା ନିଜର ସଫଳତାର ପ୍ରତୀକ ବୋଲି ଜାଣ ।'** ଏହା କହି ସେ ଭୋଜନ କରିବାକୁ ପୁଣି ଅନୁରୋଧ କଲେ । ତଥାପି ଆମେ ତାଙ୍କର ଅନୁରୋଧକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ଭୋଜନ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଦେଲୁ । ତାଙ୍କର ସରଳ ଏବଂ ଗୂଢ଼ ଉପଦେଶକୁ ଧ୍ୟାନ ନଦେଇ ମୋର ତିନିଜଣ ସାଥୀ ଆଗକୁ ଚାଲିଲେ । ଏବେ ପାଠକମାନେ ଅନୁମାନ କରନ୍ତୁ କି ସେମାନେ କେତେ ଅହଂକାରୀ ଥିଲେ । ମୁଁ କ୍ଷୁଧା ଏବଂ ତୃଷାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲି, ସୌଦାଗରର ଅପୂର୍ବ ପ୍ରେମ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଆକର୍ଷିତ କଲା । ଯଦିଓ ଆମେମାନେ ନିଜକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଦ୍ୱାନ ମନେ କରୁଥିଲୁ କିନ୍ତୁ ଦୟା ଏବଂ କୃପା କାହାକୁ କହନ୍ତି ସେ ବିଷୟରେ ଅନଭିଜ୍ଞ ଥିଲୁ । ସୌଦାଗର ତ ଜଣେ ଶୁଦ୍ର, ଅଶିକ୍ଷିତ ଏବଂ ନିରକ୍ଷର ଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ହୃଦୟରେ ତାଙ୍କର ଦୟା ପୂରି ରହିଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ସେ ବାରମ୍ବାର ଭୋଜନ କରିବାକୁ ଆମକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଥିଲେ । **ଯିଏ ଅନ୍ୟଜଣକୁ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବରେ ପ୍ରେମ କରନ୍ତି, ସେ ବାସ୍ତବରେ ମହାନ୍ ଅଟନ୍ତି ।** ମୁଁ ଭାବିଲି ଯେ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଜ୍ଞାନପ୍ରାପ୍ତି ନିମନ୍ତେ ଶୁଭ ଆବାହନ ଅଟେ । ଆଉ ମୁଁ ଏହି କାରଣରୁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଭୋଜନକୁ ଆଦର ଓ ପ୍ରେମ ସହକାରେ ଗ୍ରହଣ କଲି ।

କ୍ଷୁଧା ନିବାରଣ ହେବା ମାତ୍ରେ ମୁଁ କ'ଣ ଦେଖୁଛି ! ସ୍ୱୟଂ ଗୁରୁଦେବ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରତିଭାତ ହେଲେ ଏବଂ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ 'ଏସବୁ କ'ଣ ହେଉଥିଲା ? ଘଟିଯାଇଥିବା ଘଟଣାମାନ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି । ସେ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ କହିଲେ '**ମୁଁ ତୁମ ହୃଦୟର**

ସମସ୍ତ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରିବି; କିନ୍ତୁ ମୋ ଉପରେ ଯାହାର ବିଶ୍ୱାସ ଥିବ, ସେ କେବଳ ସଫଳତା ଲାଭ କରିବ । ମୋର ତିନିଜଣ ସହଯୋଗୀ ତ ତାଙ୍କ ବଚନ ଉପରେ ଅବିଶ୍ୱାସ କରି ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ । ତାପରେ ମୁଁ ଆଦର ସହିତ ପ୍ରଣାମ କଲି ଏବଂ ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବାକୁ ସ୍ୱୀକାର କଲି । ତତ୍‌ପଶ୍ଚାତ୍ ସେ ମୋତେ ଗୋଟିଏ କୂଅ ପାଖକୁ ନେଇଗଲେ ଏବଂ ଦଉଡ଼ିରେ ମୋର ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ବାନ୍ଧିଦେଇ ମୋତେ କୂଅ ଭିତରେ ଓଲଟା ଝୁଲାଇଦେଲେ । ଅର୍ଥାତ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ, ଗୋଡ଼ ଉପରକୁ । ମୋର ମୁଣ୍ଡ ପାଣିଠାରୁ ପ୍ରାୟ ତିନି ଫୁଟ ଉପରେ ଥିଲା । ହାତ ଦ୍ୱାରା ନା ମୁଁ ପାଣିକୁ ଛୁଇଁ ପାରୁଥିଲି ନା ମୁହଁ ପାଖକୁ ତାହା ଆସିବାର କୌଣସି ସମ୍ଭାବନା ଥିଲା । ମୋତେ ଏହି ପ୍ରକାର ଓଲଟା ଝୁଲାଇଦେଇ ସେ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲେ । ପ୍ରାୟ ଚାରି ପାଞ୍ଚ ଘଣ୍ଟା ପରେ ସେ ଫେରିଲେ ଏବଂ ମୋତେ କୂଅରୁ ବାହାର କରିଦେଲେ । ତାପରେ ମୋତେ ପଚାରିଲେ 'ସେଠାରେ କିପରି ଅନୁଭବ ହେଉଥିଲା ?' ମୁଁ କହିଲି ଯେ 'ମୁଁ ପରମ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରୁଥିଲି । ମୋ ପରି ମୂର୍ଖ ପ୍ରାଣୀ ବା ଏପରି ଆନନ୍ଦର କିପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିପାରିବ ?' ମୋର ଉତ୍ତର ଶୁଣି ଗୁରୁଦେବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ । ମୋତେ ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଲଗାଇ ମୋର ପ୍ରଶଂସା କଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଗଲେ । ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷୀ ତା'ର ଛୁଆକୁ ଯେପରି ସାବଧାନରେ ଲାଳନ ପାଳନ କରେ, ସେହି ପ୍ରକାର ସେ ମୋର ପାଳନ କଲେ । ସେ ମୋତେ ତାଙ୍କର ଗୁରୁକୁଳରେ ସ୍ଥାନ ଦେଲେ । କେତେ ସୁନ୍ଦର ଥିଲା ସେହି ଗୁରୁକୁଳ ! ସେଠାରେ ମୋର ମାତା, ପିତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ବିସ୍ମୃତି ହୋଇଗଲା । ମୋର ସମସ୍ତ ଅନ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ ଦୂର ହୋଇଗଲା ଏବଂ ମୁଁ ସରଳତାପୂର୍ବକ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଗଲି । ମୋତେ ସର୍ବଦା ଏପରି ଲାଗୁଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କର ହୃଦୟରେ ଲାଗିରହି ତାଙ୍କୁ ହିଁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବି । ଯଦି ତାଙ୍କର ଭବ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ମୋ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆଚ୍ଛାଦିତ ନହୁଏ ତାହେଲେ ନେତ୍ରହୀନ ହେବା ହିଁ ଶ୍ରେୟସ୍କର । ସେହି ଗୁରୁକୁଳ ଏପରି ପ୍ରିୟ ଥିଲା ଯେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି କେହି ବି ଖାଲି ହାତରେ ଫେରୁନଥିଲେ । ମୋର ସମସ୍ତ ନିଧି, ଘର, ସମ୍ପତ୍ତି, ମାତା, ପିତା କ'ଣ କହିବି, ସେ ହିଁ ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ ଥିଲେ । ମୋର ଇନ୍ଦ୍ରିୟସମୂହ ସେମାନଙ୍କର କର୍ମ ତ୍ୟାଗ କରି ମୋର ନେତ୍ରରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ହୋଇଗଲେ ଏବଂ ମୋର ନେତ୍ର ତାଙ୍କ ଉପରେ । ମୋ ପାଇଁ ଗୁରୁ ତ ଏପରି ହୋଇଯାଇଥିଲେ କି ରାତିଦିନ ମୁଁ ତାଙ୍କର ହିଁ ଧ୍ୟାନରେ ନିମଗ୍ନ ହେଉଥିଲି । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟ ପ୍ରତି ମୋର ଆଗ୍ରହ ନଥିଲା । ଏହି ପ୍ରକାର ଧ୍ୟାନ ଏବଂ ଚିନ୍ତନ କରି ମୋର ମନ ଓ ବୁଦ୍ଧି ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ମାନସିକ ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ଲାଗିଲି । ଆହୁରି ଅନେକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କେନ୍ଦ୍ର ଅଛି; ଯେଉଁଠାରେ ଭିନ୍ନ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସାଧକମାନେ ସେଠାକୁ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି ତଥା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସମୟ ଅପଚୟ କରନ୍ତି । କଠୋର ପରିଶ୍ରମ ମଧ୍ୟ

କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଶେଷରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ କରିବାକୁ ହୁଏ । ସେଠାରେ ଗୁରୁ ତାଙ୍କର ଗୁପ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାରର ଅଭିମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ଏବଂ ନିଜକୁ ନିଷ୍କଳଙ୍କ କହନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କର ପବିତ୍ରତା ଓ ଶୁଦ୍ଧତାର ଅଭିନୟ ତ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତଃକରଣରେ ଲେଶ ମାତ୍ର ଦୟା ନଥାଏ । ସେ ଅଧିକ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ନିଜ କୀର୍ତ୍ତିର ନିଜେ ଗୁଣଗାନ କରନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ବାଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭେଦୀ ହୁଏ ନାହିଁ, ଅତଏବ ସାଧକକୁ ସନ୍ତୋଷ ମିଳେ ନାହିଁ । ଆତ୍ମଦର୍ଶନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତ ସେମାନେ କୋଶେ ଦୂରରେ ରହିଥାନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରକାର କେନ୍ଦ୍ର ସାଧକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିପରି ଉପଯୋଗୀ ସିଦ୍ଧ ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ସେଠାରୁ କି ଉନ୍ନତିର ଆଶା କରାଯାଇପାରିବ ? ଯେଉଁ ଗୁରୁଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣ କଥା ମୁଁ ଏବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲି ସେ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଥିଲେ । କେବଳ ତାଙ୍କର କୃପା ଦୃଷ୍ଟିରେ ମୋତେ ସ୍ୱତଃ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଗଲା ତଥା ନା ମୋତେ କିଛି ପ୍ରୟାସ ନା କିଛି ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ମୋତେ କୌଣସି ବସ୍ତୁ ଖୋଜିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ, ବରଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁ ମୋତେ ଦିବାଲୋକ ଭଳି ଜାଜ୍ୱଲ୍ୟମାନ ଦେଖାଗଲା । କେବଳ ମୋର ଗୁରୁ ହିଁ ଜାଣିଛନ୍ତି ଯେ କୂଅରେ ଓଲଟା ଝୁଲାଇବା ମୋ ପାଇଁ କି ପ୍ରକାର ପରମାନନ୍ଦ ସିଦ୍ଧ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଲା ।

ସେହି ଚାରିଜଣ ସହଯୋଗୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଖୁବ୍ କର୍ମଠ ଥିଲା । କେଉଁ ପ୍ରକାର କର୍ମ କରିବେ ଏବଂ କେଉଁଟି ପରିତ୍ୟଜ ତାହା ତାଙ୍କୁ ଭଲଭାବେ ଜଣାଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଜଣକ ଜ୍ଞାନୀ ଥିଲା, ଯିଏ ସର୍ବଦା ଜ୍ଞାନର ଅହଂକାରରେ ବୁଡ଼ିରହୁଥିଲା । ତୃତୀୟ ଈଶ୍ୱର ଭକ୍ତ ଥିଲା ଯିଏକି ଅନନ୍ୟ ଭାବରେ ଭଗବାନଙ୍କର ଶରଣାଗତ ହୋଇସାରିଥିଲା ତଥା ତାକୁ ଜଣାଥିଲା ଯେ ଈଶ୍ୱର ହିଁ କର୍ତ୍ତା ଅଟନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଏହି ପ୍ରକାର ବିଚାର ବିନିମୟ କରୁଥିଲେ, ହଠାତ୍ ଈଶ୍ୱର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା । ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ବିନା କାହାର ସହାୟତାରେ ନିଜ ନିଜର ଜ୍ଞାନ ଉପରେ ନିର୍ଭରକରି ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଅନ୍ୱେଷଣରେ ବାହାରିଗଲେ । ଶ୍ରୀ ସାଇ ଯିଏକି ବିବେକ ଏବଂ ବୈରାଗ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ମୂର୍ତ୍ତି ଥିଲେ ସେହି ଚାରିଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟତମ ଥିଲେ । ଏଠାରେ କେହି ଆଶଙ୍କା କରିପାରେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ସାଇ ସ୍ୱୟଂ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଅବତାର ଥିଲେ, ସେ ଏହି ଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ କାହିଁକି ସମ୍ମିଳିତ ହେଲେ ଏବଂ ଏପରି ଆଚରଣ କାହିଁକି ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲେ ? ସ୍ୱୟଂ ଅବତାର ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ନ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ ଏହି ଦୃଢ଼ ଧାରଣାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ସୌଦାଗରର ଭୋଜନକୁ ଆନନ୍ଦରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଲେ ଏବଂ ସୌଦାଗରର ଭୋଜନକୁ ଉପେକ୍ଷା କରିବା ତଥା ବିନା ଗୁରୁରେ ଜ୍ଞାନପ୍ରାପ୍ତି କରିବା ବ୍ୟକ୍ତିର କ'ଣ ଦଶା ହୁଏ, ତା'ର ଏକ ଉଦାହରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ଶ୍ରୁତି(ତୈତ୍ତରୀୟ ଉପନିଷଦ)ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ମାତା, ପିତା ତଥା ଗୁରୁଙ୍କର ଆଦର ସହିତ ପୂଜା କରି ଧାର୍ମିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ଉଚିତ ।

ଏହା ହେଉଛି ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧିର ମାର୍ଗ ଏବଂ **ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ନହୋଇଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆତ୍ମାନୁଭୂତି ଆଶା ବ୍ୟର୍ଥ ଅଟେ ।** ଆତ୍ମା- ଇନ୍ଦ୍ରିୟ, ମନ ଏବଂ ବୁଦ୍ଧିଠାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ । ଏହି ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ତର୍କ ଆମର କୌଣସି ସହାୟତା କରିବ ନାହିଁ, କେବଳ ଗୁରୁଙ୍କ କୃପାରେ ହିଁ ସବୁ କିଛି ସମ୍ଭବ । ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ ଏବଂ କାମ ପ୍ରାପ୍ତି ନିଜର ପ୍ରୟାସରେ ହୋଇପାରିବ କିନ୍ତୁ **ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତି କେବଳ ଗୁରୁକୃପାରେ ହିଁ ସମ୍ଭବ ।** ଶ୍ରୀ ସାଇଙ୍କ ଦରବାରରେ ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର ଲୋକଙ୍କର ସମାଗମ ହେଉଥିଲା । ଜ୍ୟୋତିଷମାନେ ଆସୁଥିଲେ ଓ ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ କରୁଥିଲେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ରାଜକୁମାର, ଶ୍ରୀମାନ୍ ସମ୍ପନ୍ନ, ନିର୍ଦ୍ଧନ, ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, ଯୋଗୀ, ଗାୟକ ଏବଂ କଳାକାର ଦର୍ଶନ ନିମିତ୍ତ ଆସୁଥିଲେ । ଏପରିକି ଜଣେ ଅତି ଶୁଦ୍ର ମଧ୍ୟ ଦରବାରକୁ ଆସୁଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରଣାମ କରିବା ପରେ କହୁଥିଲା 'ସାଇ ହିଁ ମୋର ମାଁ ଓ ମୋର ବାପ ଏବଂ ସେ ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁଚକ୍ରରୁ ମୋତେ ଉଦ୍ଧାର କରିଦେବେ ।' ଆଉ ମଧ୍ୟ ଅନେକ କେଳା, କୀର୍ତ୍ତନିଆ ଦଳ, ଅନ୍ଧ, ପଙ୍ଗୁ, ନାଥପନ୍ଥୀ, ନର୍ତ୍ତକ ତଥା ମନୋରଞ୍ଜନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଦରବାରକୁ ଆସୁଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନଙ୍କର ଉଚିତ ସମ୍ମାନ କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକାର ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟରେ ସୌଦାଗର ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଟ ହେଲା ଏବଂ ଯେଉଁ ଅଭିନୟ ତାକୁ ଅର୍ପଣ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହାକୁ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲା ।

ଆମର ବିଚାରରେ ଚାରି ପାଞ୍ଚ ଘଣ୍ଟା କୂଅରେ ଓଲଟା ଝୁଲି ରହିବା-ଏହାକୁ ସାମାନ୍ୟ ଘଟଣା ମନେ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । କାରଣ ଏତେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦଉଡ଼ିରେ ବନ୍ଧା ହୋଇ ଓଲଟା ଝୁଲିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଯିଏ କଷ୍ଟ ପାଉନାହାନ୍ତି ଏବଂ ପରମାନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ସିଏ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ବିରଳ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥିବେ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ କ'ଣ ? ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ୟ କେହି ହୋଇଥିଲେ ପୀଡ଼ା ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଥିଲା । ଏପରି ପ୍ରତୀତ ହେଉଛି କି ସମାଧି ଅବସ୍ଥାକୁ ହିଁ ବୋଧହୁଏ ଏଠାରେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି । ଆନନ୍ଦ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ହୋଇଥାଏ-ପ୍ରଥମ ଐନ୍ଦ୍ରିକ, ଦ୍ୱିତୀୟ-ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ । ଈଶ୍ୱର ଆମର ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଏବଂ ଶରୀର ଓ ମନର ପ୍ରବୃତ୍ତି ରଚନା ବହିର୍ମୁଖୀ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ତାହା ବିଷୟପଦାର୍ଥ ସହ ସଂଲଗ୍ନ ହୋଇଯାଏ, ଆମକୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ-ଚୈତନ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତି ହୁଏ, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆମକୁ ସୁଖ ବା ଦୁଃଖର ଭିନ୍ନତା ବା ଉଭୟର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ଅନୁଭବ ହୁଏ । ଏହାକୁ ପରମାନନ୍ଦ କୁହାଯିବ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଓ ମନକୁ ସେମାନଙ୍କର ବିଷୟ ପଦାର୍ଥରୁ ହଟାଇ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ କରି ଆତ୍ମାରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ରସାସ୍ୱାଦ ଲାଭ ହୁଏ ଏବଂ ସେହି ସମୟର ଆନନ୍ଦକୁ ଭାଷାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । 'ମୁଁ ପରମାନନ୍ଦରେ ଥିଲି, ତଥା ସେହି ସମୟର ବର୍ଣ୍ଣନା କିପରି କରିପାରିବି ?' ବାବାଙ୍କର ଏହି ଉକ୍ତିରୁ ଏକଥା ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଉଛି ଯେ ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ସମାଧି ଅବସ୍ଥାରେ ରଖି ଚଞ୍ଚଳ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଏବଂ ମନରୂପୀ ଜଳରୁ

ଦୂରରେ ରଖିଥିଲେ ।

ଉପବାସ ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ଗୋଖଲେ : ବାବା ନା କେବେ ନିଜେ ଉପବାସ କରିଛନ୍ତି, ନା କାହାକୁ କରିବାକୁ ଦେଇଛନ୍ତି । ଉପବାସ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ମନ କେବେ ଶାନ୍ତ ରହେ ନାହିଁ, ତାହେଲେ ତାଙ୍କର ପରମାର୍ଥ ପ୍ରାପ୍ତି କିପରି ସମ୍ଭବ ହେବ ? ପ୍ରଥମେ ଆତ୍ମା ତୃପ୍ତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଭୋକିଲା ରହି ଈଶ୍ୱର ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦି ଶରୀରରେ କିଛି ଅନ୍ନର ଉର୍ଜା ହୋଇନଥିବ ତେବେ ଆମେ କେଉଁ ଚକ୍ଷୁରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଦେଖିବା, କେଉଁ ଜିହ୍ୱାରେ ତାଙ୍କର ମହାନତାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା, ଆଉ କେଉଁ କର୍ଣ୍ଣରେ ତାଙ୍କର କଥା ଶ୍ରବଣ କରିବା ? ସାରାଂଶ ଏହା କି ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଙ୍କୁ ଖୋରାକି ତଥା ଶାନ୍ତି ମିଳେ ତଥା ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ବଳିଷ୍ଠ ରହନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ହିଁ ଆମେ ଭକ୍ତି ତଥା ଈଶ୍ୱର ପ୍ରାପ୍ତିର ସାଧନା କରିପାରିବା । ଏଥିଲାଗି **ନା ଆମେ ଉପବାସ କରିବା ଉଚିତ ନା ଅତିରିକ୍ତ ଭୋଜନ । ଭୋଜନରେ ସଂଯମ ରଖିବା ଶରୀର ଏବଂ ମନ ଉଭୟ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ଅଟେ ।**

ଶ୍ରୀ ସାଇବାବାଙ୍କର ଜଣେ ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀମତୀ କାଶୀବାଈ କାନିଟକରଙ୍କଠାରୁ ପରଚିୟପତ୍ର ଆଣି ଶ୍ରୀମତୀ ଗୋଖଲେ ନାମ୍ନୀ ଜନୈକା ମହିଳା ଦାଦା କେଲକରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଶିରିଡ଼ି ଆସିଲେ । ସେ ଏକଥା ଦୃଢ଼ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ଆସିଥିଲେ ଯେ ବାବାଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣରେ ରହି ତିଦିନିନ ଉପବାସ କରିବେ । ତାଙ୍କର ଶିରିଡ଼ିରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଦିନକ ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ବାବା ଦାଦା କେଲକରଙ୍କୁ କହିଲେ କି 'ମୁଁ ସିମଗା(ହୋଲି) ଦିନ ମୋର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ଉପବାସରେ ଦେଖିପାରିବି ନାହିଁ । ଯଦି ସେମାନଙ୍କୁ ଭୋକିଲା ରହିବାକୁ ପଡୁଛି ତାହେଲେ ଏଠାକୁ ଆସି ଲାଭ କ'ଣ ? ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନ ଯେତେବେଳେ ସେହି ମହିଳା ଦାଦା କେଲକରଙ୍କ ସହ ଦ୍ୱାରକାମାୟୀକୁ ଯାଇ ବାବାଙ୍କର ଚରଣକମଳ ପାଖରେ ବସିଲେ, ବାବା ତୁରନ୍ତ କହିଲେ **'ଉପବାସର ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ?** ଦାଦା ଭଟ୍ଟଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ପୁରନପୁଳି ତିଆରି କର । ନିଜର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଖୁଆଅ ଏବଂ ନିଜେ ଖାଅ ।' ସେଦିନ ହୋଲି ଥିଲା ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ କେଲକରଙ୍କର ମାସିକ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ଦାଦା ଭଟ୍ଟଙ୍କ ଘରେ ରୋଷେଇ କରିବାକୁ କେହି ନଥିଲେ, ଏଥିନିମନ୍ତେ ବାବାଙ୍କର ଉକ୍ତି କିପରି ସମୟୋପଯୋଗୀ ଥିଲା ! ଶ୍ରୀମତୀ ଗୋଖଲେ ଦାଦା ଭଟ୍ଟଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ଭୋଜନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଭୋଜନ କରାଇ ନିଜେ ଗ୍ରହଣ କଲେ । କେତେ ସୁନ୍ଦର କଥା ଏବଂ କେତେ ସୁନ୍ଦର ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ।

ବାବାଙ୍କର ମାଲିକ : ବାବା ତାଙ୍କର ପିଲାଦିନର ଏକ କାହାଣୀ ଏପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ।

ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଛୋଟ ଥିଲି, ଜୀବିକା ଉପାର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ବିଡ଼ଗାଉଁ ଆସିଲି ।

ସେଠାରେ ମୋତେ ଜରି କାମ ମିଳିଗଲା ଏବଂ ମୁଁ ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରାଣରେ ନିଷ୍ଠା ସହକାରେ କାମ କରିବାରେ ଲାଗିଲି । ମୋର କାମ ଦେଖି ଶେଠ ବହୁତ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆଉ ତିନିଜଣ ପିଲା ମଧ୍ୟ କାମ କରୁଥିଲେ । ପ୍ରଥମଜଣକ ୫୦ ଟଙ୍କା, ଦ୍ୱିତୀୟ ଜଣକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଏବଂ ତୃତୀୟ ଜଣକ ୧୫୦ ଟଙ୍କା ପାଉଥିଲା । ମୋର କାମ ଏହି ତିନିଜଣଙ୍କଠାରୁ ଦୁଇଗୁଣ ଥିଲା । ମୋର ନିପୁଣତା ଦେଖି ଶେଠ ବହୁତ ଖୁସି ହେଲେ । ସେ ମୋତେ ସବୁବେଳେ ଖୋଜୁଥିଲେ ଏବଂ ମୋର ପ୍ରଶଂସା ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସେ ମୋତେ ପୋଷାକ, ପଗଡ଼ି ଏବଂ ଏକ ଶାଲ ଦେଲେ । ମୁଁ ତାକୁ ସେମିତି ରଖିଦେଲି । କାରଣ ମୁଁ ମନେ କଲି ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ନାଶବାନ୍ ଏବଂ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ । କିନ୍ତୁ ମୋର ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯାହା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ, ତାହା ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବ । କୌଣସି ବି ବ୍ୟକ୍ତିର ଉପହାର ତାହା ସହ ସମାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ମୋର ମାଲିକ କହନ୍ତି 'ନେଇଯାଅ' । ଲୋକମାନେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସି କହୁଛନ୍ତି 'ମୋତେ ଦିଅ, ମୋତେ ଦିଅ ।' କିନ୍ତୁ ଯାହା ମୁଁ କହୁଛି, ତାହାର ଅର୍ଥ ପ୍ରତି କିଏ ଧ୍ୟାନ ଦେବାର ପ୍ରୟାସ କରୁନାହାନ୍ତି । ମୋର ମାଲିକର ଭଣ୍ଡାର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସମ୍ପଦରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ, ଆଉ ତାହା ଏଠାରେ ରହିଛି । ମୁଁ କହୁଛି ତାକୁ ଗାଡ଼ିରେ ଭର୍ତ୍ତିକରି ନେଇଯାଅ । ଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଏପରି କରିବା ଉଚିତ । ମୋର ଫକିରର ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ, ମୋର ଭଗବାନଙ୍କର ଲୀଳା ଏବଂ ମୋର ମାଲିକର ସ୍ୱଭାବ ସର୍ବଦା ଅଦ୍ୱିତୀୟ । ମୋର ଏହି ଶରୀର ମାଟିରେ ମିଶିଯିବ, ସାରା ଭୂମଣ୍ଡଳରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଯିବ ତଥା ଏହି ଅବସର ଆଉ କେବେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ନାହିଁ । ମୁଁ ଯେଉଁଆଡ଼େ ଯାଏ, ଯେଉଁଠି ବସେ, ମାୟା ମୋତେ ବି କଷ୍ଟ ଦେଉଛି । ତଥାପି ମୁଁ ନିଜର ଭକ୍ତମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ନିମିତ୍ତ ସର୍ବଦା ବ୍ୟଗ୍ର ରହୁଛି । ଯିଏ ଯାହା କିଛି ବି କରୁଛି, ଦିନେ ତାହାର ଫଳ ତାକୁ ଅବଶ୍ୟ ମିଳିବ ଏବଂ ଯିଏ ମୋର ଏହି ବଚନକୁ ସ୍ମରଣ ରଖିବ, ତାକୁ ମୌଳିକ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରାପ୍ତି ହେବ ।

ଶ୍ରୀ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସାଇନାଥାର୍ପଣମସ୍ତୁ । ଶୁଭଂ ଭବତୁ ।।